

Дмитро Чередниченко

Доторки

Дмитро Чередниченко

Доторки

Вибрані поезії та переклади

ТекстOver

Редактор-упорядник:
Оляна Рута

Фото:
Дмитро Чередниченко,
Оляна Рута (с. 21, 26, 40, 57, 64, 88, 115)

Автор обкладинки:
Оляна Рута

Ч-46

Чередниченко Д.

Доторки. Вибрані поезії та переклади. – Київ : ТекстOver, 2018. – 146 с.

До нової книжки відомого письменника Дмитра Чередниченка увійшли вибрані твори різних років, а також переклади улюблених литовських поетів.

Видання проілюстроване світлинами автора та Оляни Рути.

ISBN: 9780463151679

© Дмитро Чередниченко, текст, фото, 2018

© Оляна Рута, обкладинка, фото, 2018

© ТекстOver, 2018

*Торк –
забриніла
струна.
Торк-торк –
ще дужча
луна.
Доторки
затанцювали
і – заграли.*

РІЧКА ВОСКРЕСНЕ

Бачив велику
рибину під берегом,
вона
через серце пройшла
і щезла
в чужих глибинах.

І знову темінь
залягла
і там і там
імла
Але не бійся
ночі —
буде день
як ти захочеш

як дуже ти
цього захочеш

Пробачте, батьку,
що колись,
як був я ще малий,
нечемно так повівся:
на городі ви спіткнулись
і упали,
а я, наївний, засміявся.
Нетямний був,
а й досі як згадаю –
сором душу коле.
Пробачте, батьку...
Якби ж то зміг тепер
я вас перепросити...

НАД РОССІЮ

озвалася дитинством
стежка
озвалася й сховалась
в конюшину
і петрів батіг
дивиться у воду
синіми очима

На вершині гори —
світло.

Під горою —
долоні мого діда,
по яких я іду
від підніжжя
до вершини.

Ой тату, тату,
як поруч стати
біля вас і біля мами —
така глибока
яма.

Ой, яма
та не тверда,
так швидко
тече вода,
ні стати,
тату,
ані пристати,
біда та й біда —
така швидка вже
вода.

ГОЛУБИ

Літа — мов голуби.
На лавочці
сидить бабуся,
мов тінь людська,
на пальцях
лічить птахів,
яких
навколо неї —
море...
О не сполохайте
тих непокірних
голубів...

Я завершую осінь
і відчиняю зиму.
Така вона світла і зрима,
як не була ще досі.

Гукає, я чую,
верба над Россю,
гукає, гука,
а я боюся прийти –
а що, як нема вже її.

Коли весело
то і не знаєш
ціни життя
і не думаєш
скільки важить життя
не гадаєш
коли весело

Тільки тоді
коли воно
затрималось
на волосині
тільки тоді
ти збагнеш
ціну життя

Підійду до криниці,
постою, послухаю —
голос тата і мами
почую.

На гору несли
кожен свого
хреста...
Спіткнувся один,
а другий
хреста його
мерщій підхопив
і далі вже
два поніс.
Друг.

Не згрібайте
листя золотого —
нехай ноги
деревам погріє

і потішить очі
допитливій малечі

не згрібайте
листя золотого
бо надворі
дітям буде темно

Метелик
осінній
сів
на твої вуста.
Затріпотів
крильцями —
ти
усміхнулась.

на кінчику жалю
тремтить одне
люблю люблю
а ти мене?

на кінчику
на шапочці
тремтить

ти хочеш пить?

Ось і промінь –
сонячний зайчик –
такий веселий,
як твій поцілунок.

Мурашка
гостює
в моєму
вікні —
кого шукає?
Чи знайде вона
стежку додому?

Сиджу за столом,
а на мене
дивляться
чийсь очі...
Іду на луки, а на собі
відчуваю
погляд
чийхось очей...
Коли ж я у далеч
дивлюся,
чи хтось відчуває
мій погляд?

Тато
бублика
з дірочкою
мені дав.
Я бублика з'їв,
а дірочки
й не побачив.

Повіяв зимовій
чи просто протяг
Боже ж мій
невже це холод
То й що

Хотів би я бути
маленьким
хрестиком
святим
у ярочку
між персиками
теплыми
золотими

Ясніє світ,
усе росте,
все поривається

угору
і цвіте —
коли ти

поруч.

Мрія людська —
любощі
та милощі...
Чого ж їх
спіткають —
болещі
та прикрощі?

Де річки
текли,
там і будуть
текти.
Де стояли
батьки,
там стоятимеш
ти.

Вечір.
Під будинком –
двоє дерев,
немов
двоє закоханих.
Між ними
вікно світиться.

А тато
мене
й питає:
– Без чого
ніщо
на світі
не буває?

Почекає
якусь хвилину
та й каже:
– Без назви,
сину.

Куди поткнешся,
всі тобі радіють.
– Почекайте,
ви ще тільки прибули...
Коли чекати?
Як чекати?
Нема уже коли...

Людмили Задорожній

Семеро яблук
і одне вікно
засіли
в душу мою
давно.
А тепер навіть,
як скрута,
вони —
тута... тут...

АВТОРУЧКА

для вас —
це товар,
а для мене —
інструмент;
для вас —
аби гроші,
для мене —
аби якнайкраще
і чесно
писала.

Зворушив
душу
досвітній
сплеск!
Я не сам.
І ще хтось
є...
Можна
жити!..

Друже
у тебе трудяться
руки
у мене очі

Коли втомляться
твої руки
лягають вони на коліна

На чому ж очам
свій зір зупинити
щоб відпочити?

Шелестить
шурхотить
шарудить
шваркотить
гаркотить
а ти пиши
а ти думай
про те що
ось там
шелестить
шурхотить
шарудить
шваркотить
гаркотить...

Так дивиться
чорнобривець
мені у вічі –
аж мліє душа
від його
щирого погляду.

Від Клайпеди
до Ялти.
Від Ялти –
до Клайпеди
через «Київ – Вільнюс»
моєї душі.

Такий, бач,
талан:
заховав
усе туман.
Лиш човняр
не зважає –
пливе
крізь туман,
човном
собі путь
розтинає.

Шукаю риму,
чисту, як вода.
Неначе хтось її украв.
Сестричка
мене запевняє:
– Пограється
та й віддасть.

Осінь. Яблука
падають,
як спогади
про все добре.
Спробуй
позбирати.

Міколасу Карчяускасу

Ти покликав мене
до своєї хати
до своєї річки

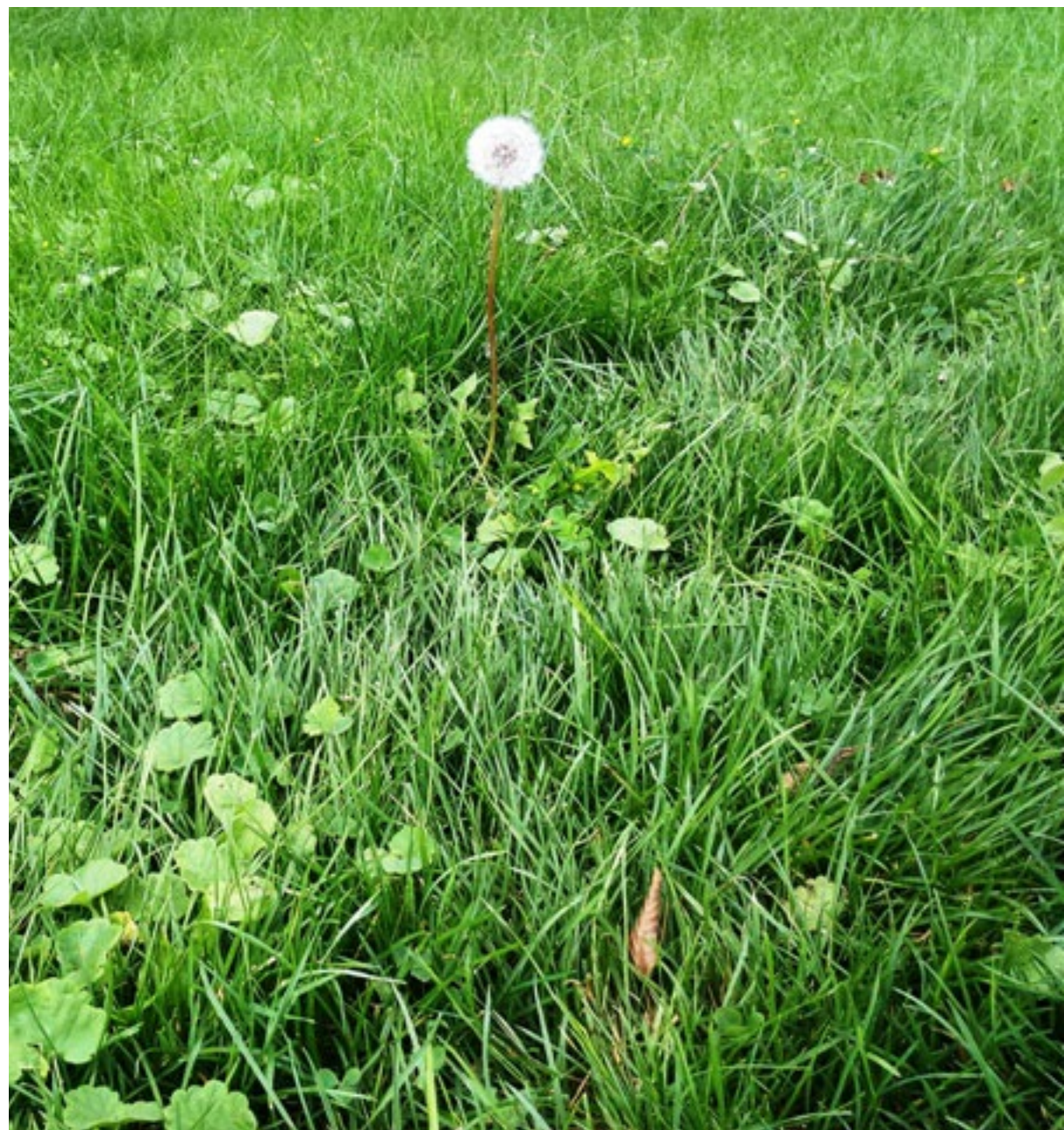
до свого вікна
у Юстінасову
Йонасову
Марцеліюсову
Едуардасову
та Бірутину робітню
а сам
повів мене в сад
слухати
литовські голоси
найлитовськіших
співців
під звуки
найчарівніших канклесів
рідного неба

Василеві Шкляру

Шовковий дощик
траву полива,
і стала шовкова
зелена трава.

А дощ не вгаває,
вже й нас полива,
і стали шовково
звучати слова.

Якби на цьому
полі
протікала річка
то й гуляла б
під берегом
жива рибка...
Не сумуй.
Річка воскресне.

А все-таки романтично
бути човном —
ніяка вода тобі
не перешкода...
Ото тільки течія —
не помічник.
Гляди, занесе
бозна-куди,
що й не вернешся...
Добре мати
міцне весло
і світлу голову...
Тоді ти знатимеш:
у жодну дорогу
не вирушай
без весла;
не покладайся
на течію,
покладайся на руки,
що міцно тримають
весло долі.

Притихла
криниця
і слухає,
про що мріє
вишня,
стоячи
біля порогу...
І так їй болять,
що не збудуться
мрії вишневі,
поки осиплеться
листя...

Скільки ти бачив
зайців,
перепілок
і сов!
Тільки в кінці дороги,
може, знаєш,
із ким ти ішов.

Ти ходиш по землі
і на землю й не дивишся.
Ти чекаєш, коли
упаде зоря з неба.
А справжні зорі
по землі ходять.

Прощавай, столице,
ти не моя
і я не твій.
Заріс терном і брицею
путівець мій.
Я прихилю осінні смерки
поміж стеблинами пройду
і проберусь
в забудки серця,
блукальцем змореним
впаду.

І на засохлій бадиліні
останнім променем,
що перейшов крізь призму,
засну навік
солодким сном,
мов кіт на призьбі.

СВЯТО ВЕЧІРНЬОЇ ВОДИ

Білявим котиком
ласкавий ранок
усміхнувся,
простягнув
м'якеньку лапку –
й викотив на поле
золотий клубочок.

Відгуляла
липнева заметіль.
Котики
вискакують
із кущів
і граються
тополиним пухом:
– Хоч де станеш –
не розтанеш
і не нахолодиш
лапки.

Сидить собі
Мурчик
під кущиком
та й думає:
стільки їх,
отих людей,
усе ходять
і ходять,
і жодне
до тебе
не заговорить.
А так люблю,
коли хто
зупиниться
та й порозмовляє
з тобою.
Наче і ти
не зайвий
у світі цьому.

На білій акації
білий котик сидить,
із білого полумиска
білий світанок п'є.
Не хоче котик
чорної кави,
не хоче котик
червоного морсу,
не хоче котик
сивого диму.
Білий котик
на білій акації
колючий світанок п'є.

На моріжку
сидить котик
і спостерігає
як ловко
під кущиком
умивається
киця...
і такий любий
для нього
увесь білий світ.

А з висоти
хмародряпа
дивиться чоловік
і не знає
на чому б оце
зупинити
свій
лінивий погляд.

Відчинилася
лікарня
а котик
біля порогу
привітно
стрічає людей
що відвідують хворих
і показує
лапкою
куди їм іти.

Я крадькома фотографував
матір із сином,
що годує синичку.

А до мене
прибігла білочка
та й стала
на задні лапки,
передні угору звела:
– Ану зніми.

Я сфотографував білочку,
а вона ще чогось чекає.
Я найшов у кишені горішок
і дав їй.

Білочка узяла горішок
і ще чогось чекає.

Я погладив її по голівці,
вона пухнастим хвостом
провела по моїй руці
і пострибала в сніг.

Чого всі квіти веселіші
зранку, як надвечір?
На тій самій висоті сонця
до обід квіти живіші,
чіткіші, квітчіші,
як після обід...
Бо зранку вони
зустрічають сонце,
а надвечір – проводжають.
Зранку в них є надія...

Вивільга
золота пташка
вдосвіта
пробує голос
для хору
а тоді ладиться
багатоголосий спів
із усіх садків –
оживає день
хоровий
злагоджений
симфонічний
день

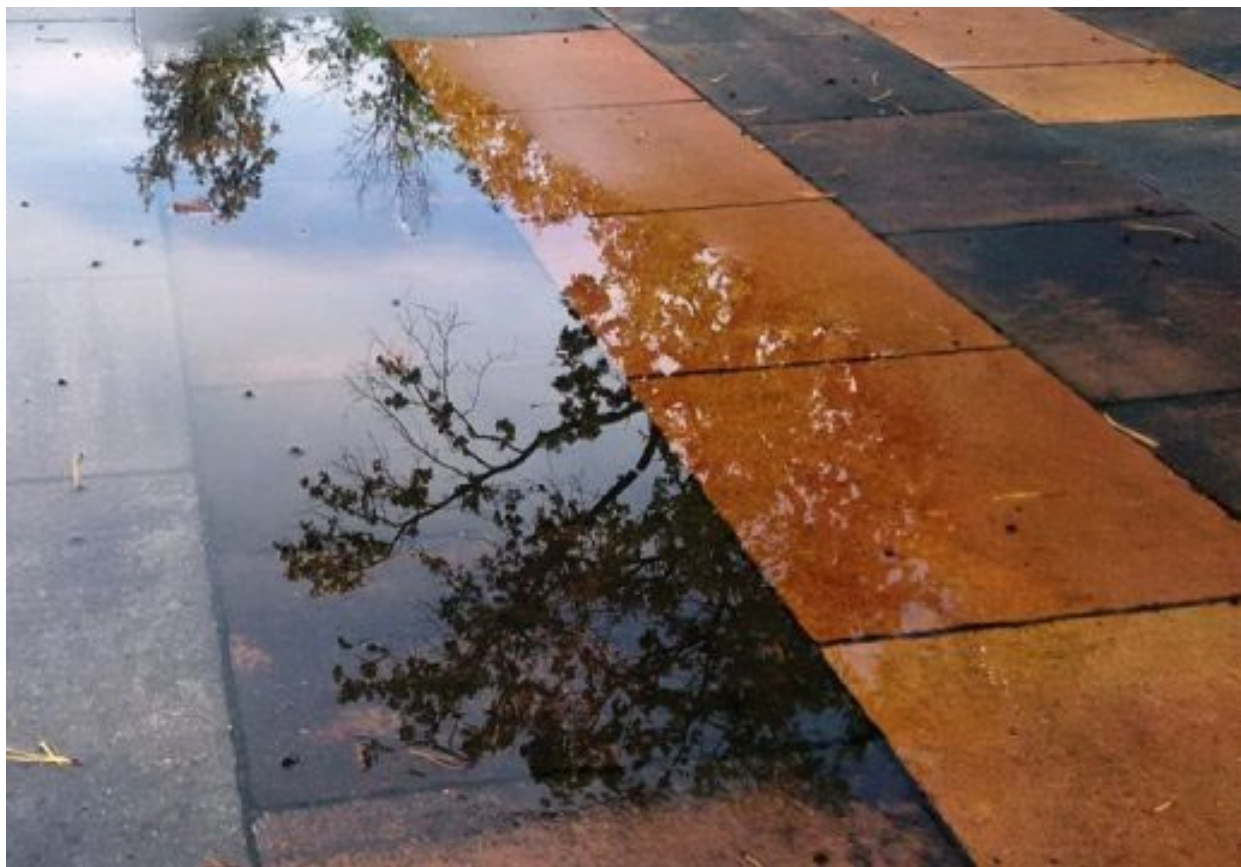
День прибуває –
ніч убуває.
Ніч прибуває –
день убуває,
Бачиш, як грає!
І ніхто не добавить
ні темноти,
ні світла.

дивує всяка звістка
чудує простір і межа
проворна вертихвістка
мене випереджа
вона сердешна поспіша
до мене на урок
тому й прискорює
свій ранній крок

мені безмежно жаль
її тривожної ходи
жаліють простір і межа
іди голубко йди

Ярий подих
лине лине
вже у вікна
видно таловини
вже зі стріхи
срібло капле
вже мандрівка
тобі пахне
вже повітря
зеленіє
а на серці
звага спіє
Подих ярий
насуває хмари
над розлогі площ...
Тихо, тихо...
Зараз бризне дощ.

Штрихи
штрихи
штрихи
немов художник
весняний гай
на лузі
помічає...
У калюжках
відбилися дерева
мов луг
весну справляє...

Сніг
сніг
сніг
набрався
води
ні туди
ступити
ані сюди
Поки
здвигнеш
плече
сніг
і стече

Од берега
одв'язую човна
і – хай щасливий
буде плин
я попливу
до дальніх селищ
мов до чужих
країн.

А я
в долоні
взяв
ласкаве
сонце
та й
цілую
і люблю так
зігрілася
душа –
чарівні
сонячні
вуста

ДІЖА ЗОЛОТА

Випливла
із-за Дніпра
діжа золота,
через затоку
від берега
до берега
золоту стежину
простелила,
рушник святковий,
а на тому
рушникові
купаються
качки,
справляють свято
вечірньої води

Зажурився голуб
ніхто його
не голубить
невже його
ніхто не любить
Підійшов
до люстерка
що на дорозі
лежало —
нічого
добрий голубчик
полюбила б його
не одна голубка!
Глянув на себе
помилувався
нахилився до води
і поцілувався.

Поле. Тепло.
Пастівень.
Подих степу.
Милий день.
Кізоньки
пасуться
коло нас,
ми забавами
збавляєм час.
Легко. Вільно.
Легіт обійма.
Ніжна ласка.
Лагода сама.
Милі губки
там і тут,
поцілуєш,
помилуєш —
і душа вже
у цвіту.
Вітрик віє,
обвіває,
тішить серце,
надихає.
Поле. Тепло.
Пастівень.
Любо, мило
цілий день.

На листку
латаття
сидить жаба
й витріщила
очі:
– І де та краса?

А під листком
широким як світ
плаває рибка
і все милується
золотим глечичком
що стоїть на ньому
і сяє.

Завмерла вода.
Набрала в своє
незворушне
дзеркало
верб, верболозів
та хмарок срібних
і зачаїлася.
А може, то скло?
Коли це бабка
злетіла з травинки,
поцілувала
дзеркало —
і розійшлися
зворушливі кола
по тихій воді.

Хто скільки піднесе?

Лелека —

більшу за себе

гілку.

На гніздо.

Кібець —

курчатко.

Для своєї челяді.

Бджола —

краплю

наснаги

на цілу зиму.

Собі й людині.

О вітре, мій ласкавцю,
не май на мене
гніву чи злоби.
Мандруймо далі,
далі
повертаймо
уперте вирло
повної гарби.
І гей до мрії,
підіймаймо вії,
здіймаймо
вирло,
будуть вирви,
буде гирло,
буде і
широкий плин...
Будуть далі,
будуть гори
і шляхи нездалі,
буде й
ураганів шал...
Та
потішить
душу
золотий
причал.
Не журись,
ласкавцю.

Хоч би яка
мавпочка
сиділа
на вершині
дуба —
вона
лоскотатиме
своїм хвостом
попід твоїм
носом

НЕ ЛИЧАТЬ

Не личать
землі моїй
пустирі.
Нехай
буде жито
на Лисій Горі.

Через дитинство моє
протікали
Стара
й Нова Рось.
Стара
мене благословляла,
а Нова
мене щиро вітала.
І так мені любо
велось.
Що й небо
ясніше ставало.

Зачаїлася під горою
клавiатура хвиль.
Сяде зараз Межелайтiс
і заграє про Чорне море.
Часчко, зачекай!

Сядь, будь ласка, на камені,
послухай захопливу гру.
Там і море заговорить.

ПТАШКА

знизу глянеш —
темна пташка
летить

глянеш згори —
світла пташка
летить

чи світла
чи темна —
додому летить

любить мандрівця
дорога
то й простелила
йому
подорожників

хоч би куди
мандрівець зайшов
а назад його вернуть
сліди підошов

Береза
розтрусил
монети
по осінній
стежці...
А голуби
їх лічать,
збирають...
Гульк –
аж нікуди
класти.

Їй-богу, віриться,
їй-богу, мариться,
що буде краща вже пора.
Погода зміниться,
і світ розхмариться,
умиється з Дніпра.

А терновою
далиною
свідомо
розкинулися
гори й долини
до самого
дому.

Таке гладеньке
дзеркало
на воді
і – жодної
жмурки.
Дмухнув
вітерець
і тихій гладіні –
кінець.

Зелень
очі гоїть,
просвітлює
душу.
Тут я
посидіти
мушу.
Посиджу,
поміркою,
своє полікую,
і змогу
одважу —
зважу.

Сонце грає,
зголоднілу душу
напуває
совістю й теплом.
Не питає,
куди тепер ти
вирушаєш.
Чолом тобі,
чолом.

Між гілочками
поснувалася
срібна
картинка.
Упав листок —
і задзвеніла
заграла
павутинка.

ВОЛОСЬКИЙ ГОРІХ

1

Волоський горіх
покотився в сад.
І сад йому рад.
Бо на очах у всіх
виросте новий горіх.

2

Волоський горіх
закотивсь
у волошки
та й тішиться,
що такі гарні
квіти
його запросили
в гості.
Тут він згадав
мамині слова:
«Треба чемно
в гостях вестися,
щоб там
не розлучитися,
бо не буде в що
й переодягтися».

А гора висока,
а гора крута –
аж небо вгинається.
Стоїть кінь
під горою
і вагається.
Бачить:
йому не перескочити,
то й не розганяється.

Вітер
гуляє, гуляє,
а потім присяде
в яру,
щоб ніхто
не бачив,
і шепоче:
– Дай, Боже
усім здоров'я.

Визирає сонце
з-за гори,
простягнуло
промінь свій
до плеса ріки
і торка, торка...
Плесо бринить
і вже не змовка.

Заходжу
в гай.
Мене торка
чиясь рука
і гладить
сивий чуб...
Кому ж
іще я люб?..

Ранок забіг
у темний бір
і напустив
повен ліс
сонячних зайчиків.
Аж розвиднилось
у бору...
У темному.

ОЙ НА ГОРІ...

Ой на горі,
на горі
сушить вітер
ятері.

А ворона
прилетіла,
дуже рибки
захотіла.

Вона билася
змагалась,
поки в ятір
упіймалась.

Грицики,
верес,
деревій,
журавлина,
комонник,
купина,
любисток
і любка,
подорожник,
спориш,
чистотіл...
От вам і академія!
А ви кажете,
що колись
були люди
дурні
і нічого
не знали...
Гай-гай...
Повчіться тепер
у них,
пізнайте
абетку світу.

Залетів
ясеновий листок
до моєї хати,
тріпнув крильцями
та й каже:
– Уклін тобі
ясеновий.
І стало
ясно.

Оце моя
правдива са́га
про те
як зажурилася
сага́ –
шумить,
гуде,
шепоче,
що аж мороз
по тілу
пробіга.

Тут
скам'янів
козак,
закляк,
але не відійшов
не відступив,
не пропустив
на рідну землю
чужинських
підшов.
Шумить,
гуде,
шепоче
зачаровано
сага
і так співа,
і так виспівує,
що аж мороз
по тілу пробіга.

Зірка
зірку
вихваляє.
Хто із них
найкраще
сяє.
Хто із них
вже ціла
школа.
А вітрець
повіяв —
і вони
попадали
додолу,
розповзлися пріч.
Темна
ніч.

Яблука спіють
і – сяють.
А котре раніше
поспіє,
то й швидше
впаде
і покотиться
стежкою,
яку набачило
з висоти.

Минуло літечко.
Збирає серпень
зошити й книжки
і дума...
як пройти
до школи навпрошки.

А дзвін
прокинувся
та й лунає.
Кого він скликає,
тільки він знає.
Лунає.

Заєць забіг у город,
нюхає, що тут
смачненького.
Аж тут
сонячний зайчик
до нього моргає.
Він – ходу!
Із городу на тік.
Від сонячного зайчика
заєць утік.

А бекас
будить усю живину
ранньою порою.
Щоб його не сварили,
він співає козою.

А тополя
тягнеться
до неба,
що над нею пливе.
Хоче побачити,
хто там
живе.

Вискочив
зайчик
на дюну
та й трошки
її посунув.
А хвиля
здаля
розігналася,
дюну помила,
зайчику
лапки змочила.

Доганяє песик
хвилю з моря,
жене її на берег,
а тоді – у море.
Доганяє.
вибирає,
а тоді прогонить,
лапками на хвилі
грає, грає.

Сумний лелека
літав далеко,
хотів дослідити,
де найкраще жити.

А вітер його заніс
в очерет і рогіз.
А де ж йому спати?
На гребені
моєї хати.

Матері
на луках
простелили
білі смуги —
білять полотно.
А лелеки
поміж ними
ходять,
жабок водять.

Січень
з парасолькою іде,
під пахвою
зайчика веде.
Туди верть,
туди круть –
нікуди зайчику
й дременуть.

ПОКЛОНИСЯ ЛАСТІВКАМ

Серпокрилець
підлітає
до мого вікна
і важиться
до мене
заговорити,
та боїться,
що я не почую
голосу
його,
бо несамовито
гудуть машини.

Серпокрильці
дбайливі
обмітають
крильцями
шибки,
щоб ніхто
не застував
мені сонця.

Серпокрильців бачимо –
завжди
на крилах
все шугають,
граються, ширяють...
А коли ж вони сплять?
Де відпочивають?

Добра хата,
 мудра хата,
в неї свій звичай,
 затям:
коли хочеш
 завітати,
поклонися спершу
 ластівкам.

Озивається
з-під стріхи
ластівка –
такі тремкі
й мелодійні
доторки
до тиші.

Співуча
ластівка
народилася
із теплого
яєчка
Ще жодна
пташка
не народилась
із камінчика

Схопилася ластівка
лапками за промінь
та й щебече, весну
до гаю кличе.
Ластівонько мила,
ти вже прилетіла?
Співай. Буде співучіший
любий край.
Гай-гай-гай...

А ластів'ячі
голопузьки
щебечуть
із самого рання...
О як вони радіють,
коли мама
повертається
з полювання.

МІЙ ВІТРЯК

Я думаю українською
Бачу сон українською
Розмовляю
з кицею Волошкою
Співаю колискову сонцю
Українською.

Коли курка
перестає бути куркою,
вона співає півнем.

Коли кінь
перестає бути конем,
він хрюкає.
Коли українець
перестає бути українцем,
він штокає і какає.

Слуха – не чує,
дивиться – не бачить,
знає – не пам'ятає
і не визнає...
І чого так
у світі є?...
Слухай, прислухайся
і почуй мене...
Чого ти не бачиш,
чого не збагнеш?...
Недовго так буде,
не-є...
Та що там казати...
Люди такі глухі,
нечують,
коли хто зове...
А серце так хоче,
щоб його почули,
поки воно живе.

Коли я був малий,
пройшла по моїх стежках
жорстока і зла війна,
забрала з собою
багато дядьків,
татків і мам моїх друзів.
Вона порозкидала
багато всіляких
цяцьок по моїх стежках.
Хлопці гралися тими цяцьками –
одні злетіли в повітря,
інші стали сліпі,
глухі, безрукі, безногі...
Земля вкрилася
ранами і рубцями...
Коли ж знайдеться в світі
цілитель
на рани
моєї
землі?
Коли ж знайдеться, врешті,
великий мудрець,
який обеззброїть Землю?

Мій вітряк –
не флюгер.
Він завжди
повернутий
лицем до
одного вітру –
совісті.

Для вас країна –
кокосовий горіх.
Випив з неї все
і викинув,
як шкаралущу,
а сам –
до іншого
горіха...

Правителі...
Він каже:
– Ще трохи
покерую –
і буде мені
зовсім легко:
ні з ким буде
воювати...

Чи є де річка
безіменна
чи є неназваний
горбок
Ускрізь
де лиш ступає
Людина познача
свій крок

Такі вітри
непривітні
з усіх країв.
Велетні
відходять,
а гноми
із гною
вилазять
і шкірять
зуби.
Але не бійся,
не дістануть
до чуба.

«Пташці – крила,
айсбергу – вода», –
пишуть на хіднику
нерозважливі
хлопчаки...
А самі – такі безкрилі,
що аж сумно
на них дивитись.

Я нічого не бачу,
бо в мене
темні-претемні
окуляри.
А я не хочу бути
темним

Я нічого не чую
бо мої вуха
заткнуті
чужими
навушниками —
і як ти почуєш
голос роду.

Крізь надійну
охорону
кожне пнеться
до престолу
до керма
до трону

І клянеться
що подбає
про усіх-усіх
достоту...
Що він буде
найщирішим в світі
патріотом.

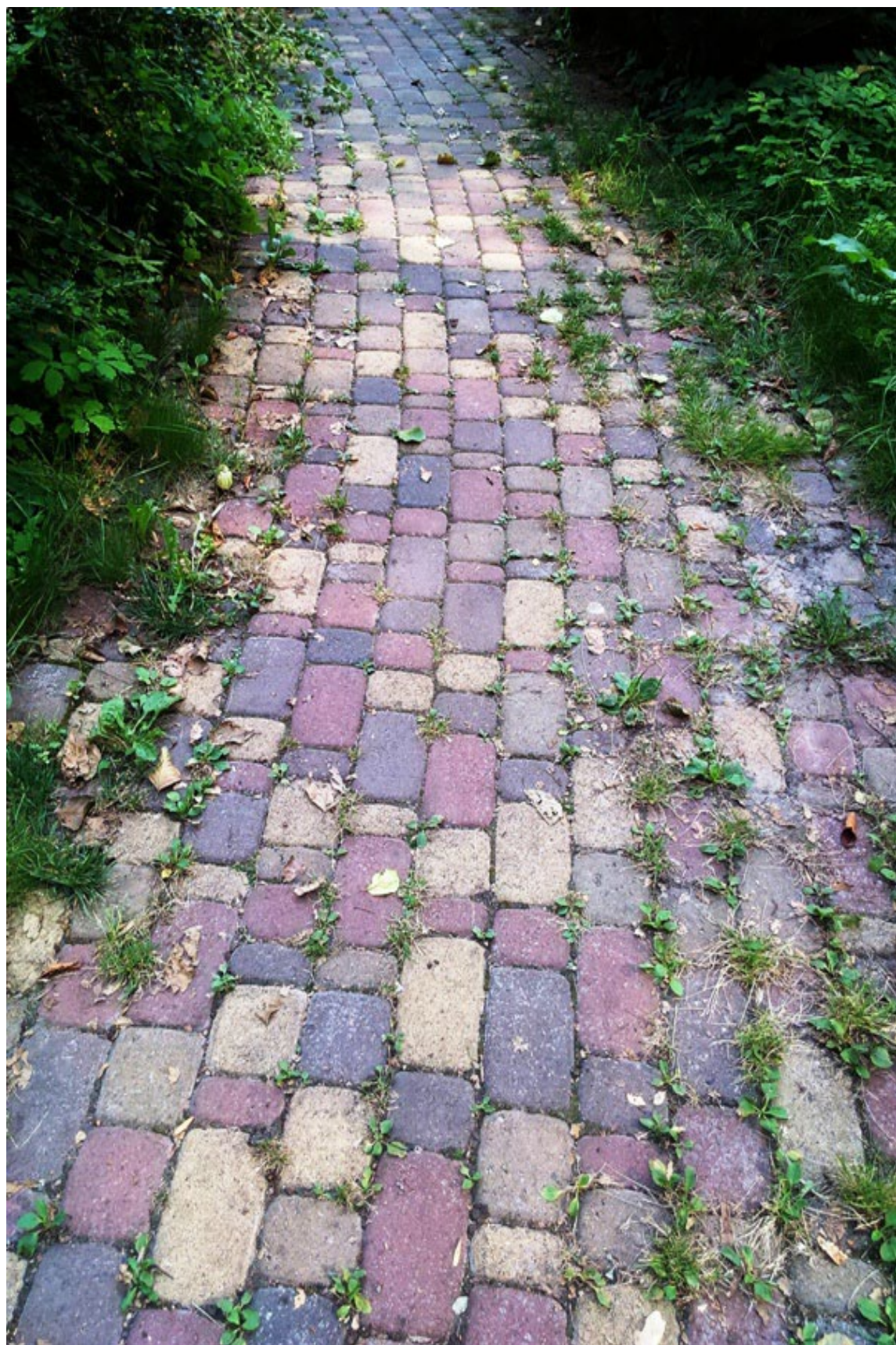
І йому повірять.
І посадять на престолі...
Він сипне
у вічі солі
всім хто тільки є...
Зажирує
запанує –
лиш про пузо
дбатиме своє.

Він обіцяв
заволодіти
духом,
а заволодів
майном

Треба працювати
з розмахом, –
казав,
коли його обирали.
Та як махнув –
то після нього
нічого не зосталось.

Коли він прийшов,
усе звалив
на попередників:
вони такі,
вони сякі.
А коли вже
не було
попередників,
не було чому
й валитися:
плечі його
були порожні.

У них були
руки нечисті!.. —
хотів приховати,
що в нього
нечиста душа.

Вони ішли.
Топтали
торували
пробивалися
по хащах
і полях
аж поки
вибились

тепер
дописують
згорьовані
удови
їхній шлях.

Який із нього
день
коли він спить,
а на пляцу
й не розвидняється.
Зніми
овечу шапку
й розжени
пільму лукаву.

Помітив завидющий
незасіяну латку
й хотів її пригородити
до своєї хатки.

Замахнувся здаля —
та й свою розваляв.

Це камінь
може бути
з водою
і без неї.
Але
як жити будеш
з порожньою душею?

Тут – шведські могили.
Пам'ятні знаки тут.
Тут відважні вої
виробляли
свій статут.
Тут шведські могили
оплакують
нашу землю.

Хоч би як хотів
ти повернути
свої думи самоті,
а тебе змагає
вічне:
молоді ідуть на Крути,
на бенкет ідуть
круті.

Найбільше
я ненавиджу брехню.
Вона, як та іржа,
роз'їдає
душу без ножа.

Той щебече,
розмовляє,
чужий спів
повторяє.
Гай-гай,
а ти сам
заспівай.

Силкується хтось
нав'язати
свою принциповість.
Але в мене лише
єдиний хазяїн –
моя совість.

Ціна твого слова
залежить від того,
чи ти здійснити
його готова,
людино.

Якщо ж ти на вітер
кинула, на холодины,
то знай: той вітер
і тебе уже витер.

ТОМУ, ХТО НА ЧАСИНКУ СТАВ ВИЩЕ

Торохтить
твій голос
і казання твоє.
А порожнє слово
западає під колесо
і їхати не дає.

Був собі
та були собі
та шукали
та знайшли
та схопили
і пішли

Колись
у маленьких
хатках
жили
великі люди.
Тепер
у величезних
будинках
живуть
пігмеї.

Хто народився у вітер,
думає, що всі віки
на землі вітер.

Хто народився на болоті,
думає, що вся земна куля –
суцільне болото.

Хто народився на вершині тополі,
звик усе в житті
міряти вершинами.

– Чи є в Україні
нетерпимість
до окремих націй?
– Є.
– До кого?
– До українців.

Наша столиця
така багатолиця
колись пречиста
тепер потопає
у смітниках
по ній ходять
мальовані
умебльовані
мерседизовані
короновані
ходять шугають
коронами
неба сягають
товчуться
топчуться
по смітниках
і жодна корона
із них не впаде...
Бідолашна столиця!..

Тепер
розкошують
зłodії часу –
карти,
шашки,
телевізори,
торжки...
Зłodії часу,
про яких ніхто не крикне:
«Зłodія ловіть!»

У всякого —
обшир свій,
своя ознака,
свій форт,
а цей ось фронт —
такий неоднакий:
то флігель,
то флюгер,
то хамелеон,
то стоїть непорушно,
фігурно,
як флакон.
Чекає,
коли переміниться
вітер —
і тоді вже
визначиться він,
буде флігель
чи флюгер,
чи хамелеон.

Пішов осел
питатися
у кабана,
що йому
робити.
Кабан
упевнено
сказав:
– Що там говорити?
Треба
рити, рити,
рити...

Я ЗНАЮ

Я знаю,
куди іду
і хоч би яка
була зміна,
в мене
сталий
вектор душі –
Україна.

Одержимці
щиро прагнуть
народові служити,
а проворні штукарі
про одне лиш дбають,
щоб сидіти угорі.

Одні
моста мостили,
другі
набиралися сили,
щоб відкрито
на той бік
по здобич
ходити.

Одвічна війна:
риба і люди,
зайці і люди,
качки і люди,
свині і люди...
Усіх винищують
люди,
усіх поїдають
люди,
тільки вовки
відважуються
огризатися,
але й із них
здирають шкуру
люди.

ЛУСОЧКИ

А Рось гукає і гука.
Вона мене так знає,
мов татова душа.

Рось
і досі
в жилах
моїх
тече.
Поки й
ітиму –
вона
тектиме.

Намалюй мені
ГОЛОС
ТВОГО
задумливого
подиху
що надихає
КОЛИ
я
й не чую...

Живу.

Живу,
як співаю.
Акомпонує
Біль.

Від доброго
слова
надія росте,
від лихого —
і радість
в'яне.

Пущу слово
ласкаву пташку
нехай воно
політає
і знайде
чутливу шибку
яка його
мов мене
привітає...

Ворушиться
живий листочок
у темному кущі.
Ворушиться листочок,
освітлений сонцем –
як жива надія...

Заспокоїлись каштани,
клени та акації.
Платан цвіте –
справля сумному гаєві
зелене свято.

Гай
надіває
намисто
з калини
і горобини.
У нього,
мабуть,
іменини.
А може,
в гості
літо бабине
прилине.

Злетілись
голуби й голубки
на поклик
юної душі
і влаштували
мені, старому,
свято.

лад
лада
на все ладен
аби не ладан

Коли ніч
розплющить
очі —
настане
ранок.

Така тімениця,
як дума крута.
Літа — вік.
Вік — літа.

Красивій
ілюзії
люди
вірять
більше
ніж
гіркій
правді
Чому?

Не спіши
до золотого
віку,
бо за ним —
провалля.

На лимані
лущик
на лимані
лучник
на лимані
верби п'яні
і кущі
в тумані

Де яблунька
виросла,
там і родить.
І нічого їй
не шкодить.

Кицька
в моїх очах
побачила
пташку
й здригнулася —
швидко
вона пролетіла.

Лину
над ланом,
а лин
плине
лиманом,
а леля
леліє —
ледвоньки
мріє...

Розсипалась
квітка
вночі
зіроньками,
вернулисьь
пелюстки
додолу –
до мами.

Листя,
яке опало,
милує
око,
аж на душі
світліє...
Листячко ж,
яке напровесні
зазеленіє,
принесе надію.

Немає Доценка –
неначе
півсвіту не стало.

Хотів клен
трояндою
зацвісти –
квіти
не тримаються
на гілках.

Така облога –
не вирветься
і продох
із душі...
І звідки нам
чекати вітру?
Хоч сам
подми!..

Три сопілки
на вітрі стоять,
вітер на них
потихеньку
грає...
І так сумно
собі на підмогу
сопілкарів
викликає...
Чого вони
не ідуть?..
Грає...
грає...
грає...

Занімів
опалий
лист...
А гілка
згадала,
коли він був
зелений.

САМ СОБІ

Дмитре дорогий,
не журисть...
До вікна підходь
і дивись, дивись...

На чорному тлі
людина себе пізнає,
на білому губить.

Пам'ятай мене, водо,
у тебе глибока пам'ять,
широка у тебе воля.
Доля!

Нічка темна
хоче серпа взяти
пшениченьки
вжати.

Не пускайте
чужого царя
у свою голову.

Обнімаються
думки,
цілуються мрії
і оживають
надії.

Позвисали сопілочки
з солом'яної стріхи.
Вигляне сонечко,
пригріє –
і вони заграють.

Розвидняється
день,
посунувся.
А ніч
подалася
пріч.

Пішов шерет
по Росі,
зворушилися
усі:
новина —
буде весна.

Загомонів
весняний
струмочок.
обізвався,
заговорив
у душі
дзвіночок.

Хоч як тобі тяжко,
хоч як тобі скрутно –
здається, що край! –
ніколи своєї душі
чортові не продавай.

З рідної стріхи
цілюща вода капле.

І сантиметр
буває метром,
і метр
буває
сантиметром.

Рання роса
гусячі лапки
миє...
В ранній росі
сонце спіє.

Піший
може
вилізти
на коня,
а куди
лізти
кінному?

Прийшов дощ,
щедрий,
грайливий,
порозкладав
на дорозі
люстерка
та й далі
пішов.

Зацвів
петрів
батіг –
звістив,
що осінь
вже в дорозі.

На кінчику
списа
сонце горить,
а
ти
хотів
у землю
його...

Стежка.
Дорога.
Чи путівець.
Головне –
щоб видно було,
куди ідеш.

Чоловік
із парасолькою —
мов білий гриб
над дорогою.
Чи стій, чи іди —
дорога
ніде
не дінеться.

Вітер берізоньку
 хилить,
а вона не гнеться.
Вона має силу
і добре серце.

Серед ясного неба
гроза розганяється.
Чию руку
хмара бере —
твою
чи мою?

Ще тільки
сніг розтанув,
зеленіє вже
квітник,
і ходить
по городу
лелека-садівник.

Забрів
та й грію море,
що настудили
зливи...
Грію, грію,
а вилізу на берег,
то й сам
нагріюся.

Аж ген удалині
на сивім обрії
вода
від неба
відділилася
та й сяє,
мов дивиться
на себе
у дзеркало
небес.

А стежка
стоїть
і думає —
як би
до себе
вернутись.

Білі гори
по небу пливуть
а дерева
дивляться
та й собі готуються
в білу путь.

Лузає Місяць
золоте насіння

яку зернину
не втримає —
вона й падає
зорею

Я стану
лицем на схід
і тебе погукаю —
доброго ранку,
миле сонечко!

Люблю стежки.
Там ходять люди.
Ще живі.

ТИХИЙ ВЕЧІР І СОСНИ
переклади з литовської

*Тихий вечір над Россю.
І сосни над Німаном.
Тихий вечір і сосни.
Над болем моїм і над іменем.*

Дмитро Чередниченко

Марцеліус Мартінайтіс

ПІСНЯ КУКУТИСОВОЇ ЛАСТІВКИ

Весно,
чи тобі – не весна,
чи тобі не гарно,
коли гарно,
коли весна?
Як гарно, як гарно,
коли гарно,
навіть негарним
як гарно,
коли весна,
коли відтає сонце
у вікнах!
Як гарно бути травою
або димом
над батьківщиною,
навіть померлому

як гарно
в землі!
Як гарно, весно, тобі,
коли весна,
коли гарно,
коли в поле з плугами
по довгій зимовій неволі
вертається вся Литва!

НЕЩАСЛИВИЙ КУКУТІС У КАРТОПЛІ

— Що мені робити,
де подітись:
коли нема грошей —
а є хліб.
Виросла картопля —
бадилля пов'яло.
Світ великий,
картопля — маленька...
Усе перевертається
на другий бік:
мошка множитья —
корови яловіють.
Стільки літаків
у небі тепер,
і іншого року
— може й не буде.

Як була зима –
не було літа,
прийшло літо –
зими нема.
Коли була любов –
не було жінки,
є ось жінка,
а любові – нема!
Як ниє серце,
коли дерева щебечуть:
літаки літають,
картопля – ні.

КУКУТІС ЇДЕ ЖЕМАЙТІЙСЬКИМ ШЛЯХОМ

От їде Кукутіс і каже:
– Як схожа Литва на Литву!
Берези! Як схожі вони на берези!
А небо! Завжди таке литовське,
зовсім як небо,
що над Литвою!
Й чого ото вся Литва
схожа отак на Литву?
Що лиш подумаю, що лиш згадаю –
схоже усе на Литву!
Кукутіс,
шукаючи схожості тої,

цідить між пальців зерно,
кришить грудки,
оглядає розколотий камінь:
– В якому ще краї
є така схожа
уся Литва
на Литву?
Нікому не знищити схожості тої:
хоч би які були війни –
лишається небо,
схоже отак на Литву.
Хоч би куди ти поїхав,
все, про що б тільки подумав,
буде схоже усе на Литву:
на небо,
на зерно,
що тече поміж пальцями,
на бурякове поле,
що зацвіло жіночками.

КУКУТИС СПОСТЕРІГАЄ СОНЕЧКО, ЩО ПОВЗЕ ШЛЯХОМ

Мені не жаль,
мені так не жаль,
мені так не жаль найвищих гір
ані води,
мені так не жаль,

мені так не жаль
літаків і всієї Америки –
як жаль мені сонечка,
що повзе асфальтом,
під ногами, колесами – асфальтом.
Таке ж мале воно та слабеньке,
день і ніч – асфальтом.
І немає у світі сили,
і немає у світі сили,
яка б його розтоптала –
таке мале воно та слабеньке,
менше за мале.
Під ногами, колесами –
на таку малечу
немає у світі сили!

Міколас Карчяускас

* * *

Осінь.

І на деревах самі птахи.

Покинули північ і сні.

Соняха стомлене сонце –
стемнілим лицем до землі.

В туманні віконні шибки
дощ барабанить тихий, терпкий.

Голоси на льоту застигають
в повітрі, над димарями.

Малі та самотні
кущі горять під горою
і згоряють по літніх роботах
на нивах втома і думи.

ПОЕЗІЯ

Дерево.

Камінь.

Сонця вставання.

Тала вода життя,
придивляння,
переконання –

правдиві,
душі ж – забуття.
Нерви.
Руки.
Очі – мандрівні човни,
і тисячі років
бездонної луни.

ЧАС НАРОДЖЕННЯ РОБОТИ

Сю ніч
над вершинами сосен
народилися зорі.
Сю ніч
умиласть земля росою.
Так нам ніч
провістила день.
І заплакали діти,
ледве стало світати.
Потягались жінки, прокинувшись –
тихо спущені ноги
світили, немов лучина,
і трепетали
пташками
у сорочках пробуджені перса,
і чалапали босі ноги
до колиски і хліба.

Скрип дверей розбудив
траву на подвір'ї,
на хмелі роса пилком
золотим стала, і засяяла
вічності тайна.
Аж ось голоси розгойдалися,
наче ті дзвони, —
на порозі оповістили час

Альгімантас Балтакіс

* * *

Дививсь я на море.
Дививсь я на хмари.
На журавля, що летів.
На миле обличчя.
На грайливу дитину.
Дивився, дивився, дивився,
Надивитись не міг.
Відчуваю,
Що вже ніколи
Надивитись не зможу.

СЕНТЕНЦІЯ

Скільки розсипано
Поцілунків гарячих!
Незмірне кохання
Ллється через край.
Ми свічку палимо
У денний час,
Забувши,
Що прийде вечір.

ЛІСНИКИ

Вистоїмо,
усе вистоїмо.
І ще й іншим скажемо:
вистояли!
Біда
може бути
більша
за тебе самого
за найвище дерево.
Але біда
не може бути
більша за нашу Батьківщину.
Тоді б ми не вистояли
навіки замовкнули.

ЛЮБОВ І НЕНАВИСТЬ

Тільки ті, котрих ми любимо,
тільки ті, котрих ненавидимо, —
для нас живі.
Тільки їх ми бачимо,
тільки про них думаємо.
Навіть тоді, коли вони померли.
Всі інші
не мають навіть своєї тіні.

ЛИШЕ ОДИН ДЕНЬ...

Нехай нас розбудить ранок,
мов двох незнайомих людей...
Я несміливо – немов уперше –
торкаю твоє оголене плече.
І справді:
хто ти?
Звідки прийшла у мою оселю?
А може, тут твій дім?
Може, готель?
Де ми з тобою?
Не знаю, нічого не знаю.
Не знаю навіть твого імені.
Як тебе звуть?
Але я знаю:
ми з тобою окремо
лише один день.
До вечора про один наступний
дізнаємося більше,
ніж знаємо,

МІНІМАЛІЗМ

Яке коротке життя!
Лише трохи довше
за цей вірш.

Юозас Някрошюс

МИТІ

Миті!
Немов пісок,
Течуть, течуть...
Відчуваю на долоні,
Та не полічу!
О реальна нескінченність піщинок!
Серце,
Пружинко годинника життя!
Аби тільки
Хто
Не забув її накрутити!

* * *

Доки питаємо,
Доти хочемо жити.
Де край нескінченності?
Що за нею?
Дірки усесвіту?
Чорні суперзірки?
Як той мурах не заблудивсь у траві?
Як це мій дім ластівка знову знайшла?
А досвід який
Бережуть гени людства?

Чого я питаю?
Я жити хочу!
Але промайнула знов думка, мов тінь:
Адже і смерть –
То запитання:
«Чого?»»

* * *

Театр життя – суперечливий.
Комедії, драми,
Водевіль, скетчі, мізансцени, репліки...
Скільки акторів!
Статистів!
Де глядачі?
Хто розподіляє ролі?
А найважливіше –
Хто суфлер?

* * *

Питайте,
поки вуста розтулені.
Питайте,
поки серце ще б'ється.
Питайте,
поки всміхаються очі.
Питайте,
поки гладити можуть руки.
Питайте,

ПОКИ СВОЄ ДИТИНСТВО СНИТЬСЯ.
Питайте,
поки ще вам відповідають!

* * *

Чи пора?
Вже пора!
Візьміть на корабель,
Візьміть насіння,
Візьміть, візьміть
По парі голубів,
По парі шпаків,
По парі, по парі!
Скидайте, поки є час,
Скидайте за борт
Жорстокість і зброю,
Гармати і зло!
Скидайте за борт,
За борт планети!
Усі капітани!
По парі голубів,
По парі шпаків,
Синичок і горобців,
І насіння, й насіння!
Візьміть, візьміть
По парі голубів,
Бо хто принесе вам
Гілку бузку?..

Біруте Йонушкайте

* * *

вийшли ми
щоб не вернутися
повернулись ми
щоб іти
й кричимо кричимо
не розуміючи себе
заблукала я
і моє посивіле серце
далеко видно
крізь пухнастий тополиний дощ

* * *

потону в твоїх зморшках
немов у ріці
мені вже байдуже
в яке море несуть
мене ангели
мені вже байдуже

Антанас А. Йонінас

ПОЕЗІЯ

Ось іще одна таємниця
ти що стаєш все зручнішим
зрадником
що напам'ять вивчив науку зради —
все достовірніші твої вірші
про вірність

МОЯ АЛЕ ТВОЯ

Моя рука але твоє чоло
моє слово але твій слух
моє ліжко але твоя ніч
моя але твоя

ТІ СЛОВА ЦОКАЮТЬ У ГОДИННИКУ

Ті слова цокають у годиннику
все тимчасовіше і все точніше
вони цокають
і ті вуста стуляються в словниках

* * *

Вишите сонце з'явиться у просвіті
освітить гардину тонким промінням
несподівано денні тіні м'які
поволі опустяться на твоє обличчя
неповернення також подарунок
якого не можу гідно прийняти
освітлює тишу затемнення розуму
вишите сонце з місячним доміно

ЕЗОПОВІ КАЗКИ

Ніч така чорна
що навіть не видно ворони
яка тримає сир місяця в дзьобі
невичерпні твої хитрощі
поете
але місяця понесла лисиця
тобі лише кислий виноград гризти поете
на небі кісточки його
здаються немов зірки

ВИПАДОК

Того вівторка до мене прийшов жебрак
і сказав що перебудує небо
я йому дав тридцять центів
і цієї ночі я дивлюся на зорі

Робертас Кятуракіс

ВДРУГЕ ЗАЦВІЛА КОНЮШИНА

Приїдь, бо вдруге зацвіла конюшина, —
Востаннє цього літа, —
І, може, більш ніколи...
Приїдь...
Сядеш на землю ти на найдальших гонах,
Де прозорими багатокутними
кристалами
крапає мед конюшини.

Стиснеш боляче скроні
І думатимеш про те, що було,
Про те, що могло бути,
Про те, що буде.

Приїдь —
Востаннє цього літа цвіте конюшина.

ПОСЕРЕД ЛІТА

Ми посеред літа
знов на плечах
дрімає втомлене сонце
гра трави
зеленіша за музику затінку

поки все заглушить буря!

Безсило зупиниться на краю безодні –
заграву горобини
погасить вітер
ночі повів холодний

О Господи
там немає тиші
там немає спокою
там немає Тебе.

ПО-ДИТЯЧОМУ

Приніс я повну шапку
шерхоту
шелесту
щебету
юних липких листків –
де заховати
до наступної весни?

ЗАБУТИЙ ПОЕТ

Забутий поет укладає давні свої поезії
у картонні коробки з-під черевиків
і хоронить під муром Пожайце
монастиря

Там зараз же піднімаються фіолетові
і кучеряві кропив'яні купини

Поруч виріс хміль
піднявся колодами до вершин муру й
зацвів.

ТІЛЬКИ БУТИ

Складаємо вірші
і слова
які наче падають із ластівиних крил
прилетіли з гарячим воском обліпили
вулики
прилинули суничним білим цвітом
осипані золотим пилком

неслухняні вони
примхливі як хмари
або як обідраний домовик

нічого не означає
тільки бути

поки хтось
мов цяцьки
поскладає в картонну коробку
з-під крилатого бабусиною капелюшка

Юстінас Марцінкявічюс

ДВА ВІРШІ

1

Підняв рябу зозулячу пір'їну –
береза закувала.

Підняв я сіру жайвора пір'їну –
рілля защебетала.

Але коли підняв страждання хрест я –
уся Литва зітхнула.

2

в небовім оці сльозо
що це ти робиш Литво

більш не прошу тебе знай
лиш не мовчи і гукай

вивільгою з вишини
каменем із далини

НЕСТИ ВІТЧИЗНУ

долоня з якої
птахи клюють
стіл за яким
люди сидять
вікно у яке
дитина дивиться

це могло б бути прапором
я міг би його нести

проте це вітчизна
один
я її не підніму

бачу
люди люди люди

дякую
кричу їм
що несете дякую
один я її не підніму

вони дивляться на мене
стенають плечима

вони роблять
свою роботу

ВІЧНО

Вічно я шукаю одну точку,
із якої всі прямі виходять.

Вічно я шукаю одну краплю,
звідки витікають усі ріки.

Вічно я шукаю одну гавань,
звідки кораблі всі випливають.

Вічно я шукаю одне слово...
Хоч і знаю: не знайду ніколи.

МАЙЖЕ СЕРЙОЗНО

Всі жінки лиш повторюють, мила, тебе,
як повторює сей рік трава тогорічну.
Коли іноді я задивляюсь на інших,
то це тільки тому, щоб упевнитись
краще,
що жінки лиш повторюють, мила, тебе,
як повторює сей рік трава тогорічну.

Дмитро Чередниченко

Доторки

Вибрані поезії та переклади

Комп'ютерне верстання:
Володимир Криницький

Видавництво часопису
«ТекстOver»
tekstover@gmail.com

Київ, 2018

ISBN: 9780463151679

